Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (šesti senat)

z dne 24. septembra 2019*

„Predhodno odločanje – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Pravica do učinkovitega sodnega varstva – Pravni precedens – Razsodišče – Očitna nedopustnost in očitna nepristojnost Sodišča – Člen 53(2) in člen 94 Poslovnika Sodišča“

V zadevi C-185/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju, Romunija) z odločbo z dne 12. februarja 2019, ki je na Sodišče prispela 25. februarja 2019, v postopku

KE

proti

LF,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi C. Toader, predsednica senata, A. Rosas in M. Safjan (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom na podlagi člena 53(2) Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6(1) PEU ter členov 20 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebama KE in LF, odvetnikoma, ki dejavnost opravljata v Romuniji, v zvezi z zakonitostjo komentarjev, ki jih je oseba LF na svoji strani Facebook objavila v zvezi s člankom osebe KE.

* Jezik postopka: romunščina.

Romunsko pravo

3 Člen 30(6) romunske ustave določa:

„Svoboda izražanja ne sme posegati v dostojanstvo, čast, zasebno življenje osebe ali pravico do lastne podobe.“

4 Člen 58 civilnega zakonika, naslovljen „Osebnostne pravice“, določa:

„(1) Vsakdo ima pravico do življenja, zdravja, telesne in duševne celovitosti, dostojanstva, lastne podobe, spoštovanja zasebnega življenja in druge tovrstne pravice, priznane z zakonom.

(2) Te pravice niso prenosljive.“

5 Člen 72 civilnega zakonika, naslovljen „Pravica do dostojanstva“, določa:

„(1) Vsakdo ima pravico do spoštovanja njegovega dostojanstva.

(2) Prepovedano je vsako poseganje v čast in ugled osebe brez njenega soglasja ali ob kršitvi omejitev iz člena 75.“

6 Člen 252 civilnega zakonika, naslovljen „Varstvo osebe“, določa:

„Vsaka fizična oseba ima pravico do varstva bistvenih človekovih vrednot, kot so življenje, zdravje, telesna in duševna celovitost, dostojanstvo, intimnost zasebnega življenja, svoboda vesti ter svoboda znanstvenega, umetniškega, knjižnega ali tehničnega ustvarjanja.“

7 Člen 253 civilnega zakonika, naslovljen „Sredstva obrambe“, določa:

„(1) Fizična oseba, katere nepremoženjske pravice so bile kršene ali ogrožene, lahko sodišču kadar koli predlaga, naj:

(a) prepove izvajanje nezakonitih dejanj, če so ta dejanja neizbežna;

(b) naloži prenehanje kršitve in prepove bodočo kršitev, če je trajajoča;

(c) ugotovi nezakonitost dejanj, ki so se zgodila, če težave, nastale zaradi njih, ostajajo.

(2) Z odstopanjem od določb odstavka 1 lahko sodišče v primeru kršitve nepremoženjskih pravic zaradi uresničevanja pravice do svobode izražanja sprejme le ukrepe iz odstavka 1(b) in (c).

(3) Oseba, katere take pravice so bile kršene, lahko poleg tega sodišču predlaga, naj storilcu dejanj naloži, naj ravna v skladu z vsemi ukrepi, ki so po mnenju sodišča potrebni, da se omogoči ponovna vzpostavitev pravice, ki je bila kršena, kot sta:

(a) obveznost storilca, da na svoje stroške objavi obsodilno sodbo;

(b) vsak drug ukrep, ki je potreben za prenehanje nezakonitega dejanja ali povrnitev nastale škode.

(4) Oseba, katere pravice so bile kršene, lahko poleg tega zahteva odškodnino ali glede na posamezen primer finančno nadomestilo za škodo, tudi nepremoženjsko, ki ji je nastala, če jo je mogoče pripisati storilcu dejanja, ki je povzročil škodo. V teh primerih za pravico do pravnega sredstva velja zastaranje.“

8 Člen 6 zakonika o civilnem postopku, naslovljen „Pravica do poštenega sojenja v najkrajšem možnem in predvidljivem času“, določa:

„(1) Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično ter v najkrajšem možnem in predvidljivem času odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče. Sodišče mora za to sprejeti vse zakonsko dovoljene ukrepe in zagotoviti hiter potek postopka.

(2) Določbe odstavka 1 se smiselno uporabljajo za postopek prisilne izvršbe.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

9 Osebi KE in LF sta odvetnika in člana odvetniške zbornice v Cluju (Romunija). Oseba KE trdi, da je bil 22. februarja 2018 v Jurnalul Baroului Cluj (časopis odvetniške zbornice v Cluju), ki je časopis poklicnega odvetniškega združenja te zbornice, objavljen njen članek, naslovljen „Exercitarea dreptului la apărare prin declarații conținând afirmații necorespunzătoare adevărului în fața organelor judiciare“ („Uresničevanje pravice do obrambe pred sodnimi organi z izjavami, ki vsebujejo trditve, ki niso skladne z resničnostjo“).

10 Oseba KE poudarja, da čeprav oseba LF, ki je glavni urednik tega časopisa, na začetku ni ugovarjala objavi tega znanstvenega članka, je po njegovi objavi izrazila nekatere – po mnenju osebe KE neupravičene – kritike, katerih vrhunec je bila objava na njeni strani Facebook, katere vsebina v predložitvenem sklepu ni navedena.

11 Po mnenju osebe KE take izjave nikakor ne spadajo v kategorijo kritik, za katere velja pravica do svobode izražanja.

12 Oseba KE je 28. januarja 2019 pri Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju, Romunija) vložila tožbo proti osebi LF. Oseba KE temu razsodišču predlaga, naj:

– ugotovi nezakonitost objave osebe LF 7. januarja 2019 na njeni strani Facebook in

– osebi LF v skladu s členom 253(3)(a) in (b) civilnega zakonika naloži, naj sodbo objavi na svoji strani Facebook in jo tam obdrži najmanj toliko časa, kolikor dolgo je bila na tej strani objavljena nezakonita objava.

13 Oseba LF Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju) predlaga, naj Sodišču predloži vprašanje za predhodno odločanje.

14 To razsodišče meni, da ima opraviti na eni strani z obveznostjo romunskih sodišč, da odgovorijo na vse predloge in vsa sredstva obrambe strank, in torej na predlog za predložitev zadeve Sodišču, ter na drugi strani z vprašanjem zavezujoče narave pravnega precedensa, ker navedeno razsodišče meni, da ne more sprejeti rešitve, ki bi bila drugačna od upoštevnega pravnega precedensa, če ne opredeli uporabe, ki bi bila bolj skladna z zadevno zakonodajo.

15 V teh okoliščinah je Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba določbe Pogodbe [EU] in zlasti njenega člena 6(1), na podlagi katerega [Evropska unija] priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine […], ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi, ter določbe Listine, zlasti njenega člena 20, v skladu s katerim so pred zakonom vsi enaki, in njenega člena 47, ki določa, da ima vsakdo pravico, da se o njegovi zadevi odloča pravično, razlagati tako, da mora romunsko nacionalno sodišče:

– odgovoriti na vse predloge in vsa sredstva obrambe strank, tako da jih obravnava učinkovito, ker imajo stranke pravico pričakovati konkreten in izrecen odgovor na tožbene razloge, ki so odločilni za rešitev obravnavane zadeve, ter

– upoštevati zavezujočo naravo pravnega precedensa, če je pravni precedens pravnomočna sodba istega sodišča ali drugega romunskega nacionalnega sodišča, v zadevi, v kateri nacionalno sodišče, ki odloča, ugotovi upoštevnost sklicevanja na ta precedens in ‚pravno podobnost' zadev, pri čemer ta zavezujoča narava pomeni, da lahko sodišče, ki ugotovi tako ‚pravno podobnost', sprejme drugačno rešitev le, če drugačen pristop obrazloži z uporabo, ki je bolj skladna s črko zakona?"

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe in pristojnost Sodišča

16 V skladu s členom 53(2) Poslovnika Sodišča lahko Sodišče, če očitno ni pristojno za odločanje o zadevi ali če je predlog ali pravno sredstvo očitno nedopustno, po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom, ne da bi nadaljevalo postopek.

17 To določbo je treba uporabiti v tej zadevi.

18 V zvezi s tem je treba navesti, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe očitno nedopusten na podlagi člena 94(c) Poslovnika, ker na podlagi elementov, predstavljenih v tem predlogu, ni mogoče ugotoviti, da je predlog dopusten z vidika pogoja, da ga je izdalo „sodišče" v smislu člena 267 PDEU. Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju) namreč ne navaja nobenega elementa, s katerim bi lahko dokazalo, da ima ta status.

19 Ker ni očitno, da se z nacionalno zakonodajo zahteva predložitev zadeve temu razsodišču kot edini način za rešitev spora o glavni stvari in izključuje možnost, da stranke začnejo postopek pred rednimi sodišči, bi navedeno razsodišče moralo pojasniti razloge, iz katerih je bila predložitev zadeve njemu v tej zadevi obvezna. Poleg tega predložitvena odločba ne vsebuje nobenega sklicevanja na določbe zakonika o civilnem postopku, ki urejajo institucionalizirano arbitražo. Zato je treba ugotoviti, da je ta predlog za sprejetje predhodne odločbe očitno nedopusten.

20 Kar poleg tega zadeva pristojnost Sodišča za razlago nekaterih določb Listine, je treba dodati, da tudi ob domnevi, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten, predložitvena odločba ne vsebuje nobenega konkretnega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče sklepati, da se predmet postopka v glavni stvari nanaša na razlago ali uporabo pravila prava Unije, ki v Listini ni vsebovano.

21 Vprašanje za predhodno odločanje se namreč umešča v okvir spora med posameznikoma v zvezi s predlogom, naj se ugotovi nezakonitost objave na strani Facebook. V teh okoliščinah želi Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju) uporabiti člen 6(1) PEU ter člena 20 in 47 Listine, da bi presodilo nekatere procesne obveznosti.

22 Vendar se v skladu s členom 51(1) Listine njene določbe uporabljajo za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča se namreč temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (sodba z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 19, in sklep z dne 11. januarja 2017, Boudjellal, C-508/16, neobjavljen, EU:C:2017:6, točka 17).

23 V teh okoliščinah je treba na podlagi člena 53(2) Poslovnika Sodišča ugotoviti, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju) vložilo z odločbo z dne 12. februarja 2019, očitno nedopusten in da je Sodišče vsekakor očitno nepristojno za odločanje o tem predlogu.

Stroški

24 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) sklenilo:

Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (razsodišče pri arbitražnem združenju pri odvetniški zbornici v Cluju, Romunija) vložilo z odločbo z dne 12. februarja 2019, je očitno nedopusten in Sodišče Evropske unije je vsekakor očitno nepristojno za odločanje o tem predlogu.

Podpisi